

‘ÖĞRENCİLERİMİZİN TAKİPÇİSİYİZ’ PROJESİNİN ETKİLİLİĞİ HAKKINDA VELİ GÖRÜŞLERİ*

Özge MAVİŞ SEVİM¹
Murat AĞAR²
Engin ZABUN³
Ramazan MAVİŞ⁴

Özet

Bu araştırmanın amacı, ‘öğrencilerimizin takipçisiyiz’ adlı projenin etkiliği hakkında veli görüşlerini almaktır. Proje, okula geç gelmeyi alışkanlık haline getiren ve devamsızlık problemi bulunan öğrencilerin velileriyle iletişime geçilerek okula gelmeme nedenlerini ortaya koymayı ve öğrencilerin okula devamını sağlamayı hedeflemektedir. Çalışma, Tokat ili merkezinde yer alan bir ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Proje uygulamasının 1 eğitim-öğretim dönemi uygulanmasının ardından proje hakkında velilerin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Toplamda 20 velinin görüşünün alındığı görüşme sonuçları velilerin bu uygulamadan memnun olduklarını, devamlılığının sağlanmasını istediklerini ortaya koymaktadır. Uygulama sayesinde veliler, öğrencilerinin okula karşı ilgilerinin ne seviyede olduğunu saptanabildiğini, okula karşı tutum ve davranışların ortaya konulabildiğini, öğrenci hatalarının bir an önce düzeltilmesinin sağlandığını ve öğretmen-öğrenci ve veli üçgeninde doğru iletişimin kurulabildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca veliler bu proje sayesinde okula daha fazla güven duyduklarını ve öğrencilerini daha rahat bir şekilde gönderebildiklerini ifade etmişlerdir. Velilerden biri uygulamayı olumlu bulmakla birlikte telefon yerine yüz yüze iletişimin daha işe yarar olacağını, bu nedenle devamsızlık problemi olan öğrenci velilerinin en azından haftada bir gün okula çağırılıp bu problem hakkında görüşülmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin kendilerini, dersleri ve okulu sevdirmelerinin öğrencilerin geç gelme ve devamsızlık problemlerine bir nebze olsun çözüm olacağı öneriler arasında yer almıştır. Bunun yanı sıra rehberlik servisinin bu konunun üzerinde daha fazla çalışmalar yapması önerilmiştir. Proje hala devam etmekte olup velilerin olumlu görüşlerinin yanı sıra öğrencilerin özürsüz devamsızlıklarında azalma olduğu gözlemlenmiştir. Bu uygulamanın diğer okullarda da uygulanması veya devamsızlık ve geç gelmeyi önlemeye yönelik farklı projelerin ortaya konması öğrencilerin bu problemlerinin çözümü için faydalı olabilecektir.

Anahtar kelimeler: *Güvenli okul, devamsızlık, geç gelme, veli görüşleri*

OPINIONS OF PARENTS ABOUT EFFECTIVENESS OF THE PROJECT ‘WE ARE THE FOLLOWER OF OUR STUDENTS’

Abstract

The purpose of this research is to get the opinions of teachers about effectiveness of a project named as ‘We are the follower of our students’. The project aims to reveal the reasons of students late coming and absenteeism by contacting the parents whose students have such problems and it also aims to ensure the attendance of students to the school. The study was conducted in a secondary school in the province of Tokat. The parents' opinions were consulted about the project after one semester implementation. Case study design, which is one of the qualitative research designs, was used in the study. 20 parents participate in the research and the results revealed that the parents

¹ Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

² Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü

³ Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temeller Anabilim Dalı

⁴ Tokat Özel Ayışığı Okulları Genel Müdürü

were pleased with this project and they wanted it to continue. Parents thought that thorough the implementation; they could discover the interest, attitudes and behaviors of students to the school. The project also provided the correction of student mistakes as soon as possible and established the proper communication among teacher-student and parent triangle. In addition, thanks to this project, the parents had more confidence in school and they sent their children to the school in a more relaxed way. One of the parents mentioned his positive feelings but indicated that face to face communication could be more useful to solve these problems. For this reason, the parents of the students who had absenteeism or late coming problems should be invited to the school at least one day a week and teacher and parents should negotiated about these problems. According to parents, to solve these problems, teachers should endear themselves, lessons and school to the students. Furthermore, parents suggested that guidance and counseling services of schools should study on this issue more. The project is still in progress and as well as the positive opinions of parents, it is seen that absenteeism and late coming among the students are reduced in this process. Implementation of this practice in other schools or different projects aimed at preventing students from absenteeism or coming late can be useful to solve these problems.

Keywords: *Safe schools, absenteeism, late coming, opinions of parents*

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışlarında istendik yönde değişimler oluşturmayı hedeflemekte, öğretim faaliyetleri ile de bu istendik davranış değişikliğini planlı hale getirmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi ve öğrencilerde değişimin meydana getirilebilmesi için öğrencinin okulda yapılan etkinlikler içinde bulunmasının sağlanması gerekmektedir. Çocukluk döneminin sağlıklı bir şekilde atlatılabilmesi, çocuğun okula düzenli devamlılığının sağlanmasıyla mümkün olmaktadır (Dube ve Orpinas, 2009). Öğrencinin okula geç gelmesi veya devamsızlık yapması okulda yürütülen bütün etkinlikler içinde bulunmasına ve hedeflerin gerçekleştirilmesine engel olabilmektedir. Hatta okula devamsızlık çok daha büyük problemlere yol açabilmekte ve davranış bozuklukları, şiddet, yaralanma, madde kullanımı, psikiyatrik bozukluklar ve ekonomik yoksunluk gibi birçok olumsuz duruma sebep olabilmektedir (Kearney, 2008). Okula devamsızlık mazeretli olabileceği gibi öğrenciler mazeretsiz bir biçimde de devamsızlık yapabilmektedirler. Mazeretsiz yapılan devamsızlıklar önlem alınmadığı takdirde bir süre sonra okul reddi ve okulu bırakmaya neden olabilmektedir. Okul reddi Kearney ve Bensaheb (2006, s. 3) tarafından ‘mazeretsiz bir biçimde yapılan devamsızlık veya daha özel bir ifadeyle öğrencinin derslere katılmayı veya bütün gün okulda bulunmayı reddetmesi’ şeklinde tanımlanmaktadır.

Okula devamsızlık veya okul reddinin birçok nedeni bulunmaktadır. Mazeretli yapılan devamsızlıkların en önemli nedenlerinden birinin öğrencilerin sağlık durumu olduğu bilinmektedir. Bir diğer deyişle, öğrencilerin hasta olmaları, devamsızlık yapmalarının nedenlerinden biri olabilmektedir. Öğrenci hastalıklarının önlenerek devamsızlık problemlerinin çözülmesini sağlamaya ilişkin yapılan çalışmaların literatürde yer bulduğu görülmektedir (Guinan, McGuckin ve Ali, 2002; Silverstein, Mair, Katusic, Wollan, O’Connell ve Yunginger, 2001). Ayrıca cenze, düğün gibi önemli ailevi durumlar, kötü hava koşulları, dini bayramlar gibi farklı nedenlerle de öğrenciler okula mazeretli devamsızlık yapabilmektedir (Kearney ve Bensaheb, 2006). Ancak okula devamsızlıkların mazeretsiz sebepleri de olabilmektedir. Bu sebepleri aileden, öğrenciden, okuldan, sınıftan, doğal koşullardan ve arkadaş

çevresinden kaynaklanan nedenler olarak sıralayan Özbaş (2010), okula devamsızlığı 'geç kalma, ders devamsızlığı ve günlük devamsızlık' olarak üçe ayırmış, öğrencilerin en çok günlük devamsızlık yaptığından bahsetmiştir. Bu devamsızlık türünün en önemli nedenlerini ise 'ailelerin ekonomik gerekçelerle çocuklarının işgücüne ihtiyaç duyması, ekonomik yetersizlikler, çocukların eğitiminin beklenen düzeyde önemsenmemesi ve okula devamın sağlanması için gereken koşulların sağlanamaması' olarak tespit etmiştir. Hoşgörür ve Polat (2015) araştırmalarında okula devamsızlık problemlerinin en büyük nedenlerinden birinin ailevi problemler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, okul devamsızlıklarında ailenin ne denli önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bazı durumlarda öğrenci, okula devamsızlık yapmakta ve bunu ailesinden gizlemektedir. Bu durum, öğrencinin okula olan ilgisizliğinin bir göstergesi olmakla birlikte (Adıgüzel ve Karadaş, 2013), öğrencinin okul dışında bulunacağı farklı yerlerde farklı tehlikelere de maruz kalmasına neden olabilmektedir. Ailelerin çocuklarının okula devamları konusunda bilgilendirilmeleri, çocuğun okula ilgisinin artırılmasına yönelik ve devamsızlık probleminin çözümüne ilişkin yapılabilecek çalışmaların işe koşulabilmesinin yanı sıra, çocuğun dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı da korunabilmesini sağlayacaktır. Nitekim Sheldon ve Epstein (2004) devamsızlık problemlerinin çözümünde ailenin büyük öneme sahip olduğunu ancak ailenin etkisine ilişkin yapılan çalışmaların sınırlı olduğunu belirtmiştir. Şimşek ve Katıtaş (2012) ise çalışmalarında okuldaki idareci ve öğretmenlerin öğrencilerle ilgilenme derecelerinin azalması durumunda devamsızlık ve geç gelme problemlerinden de öte öğrencilerde okulu bırakma eğiliminin meydana gelebileceğini belirterek devamsızlık ve okulu bırakma problemlerinin çözümünde okul idaresi ve öğretmenlerin ne denli önemli olabileceği konusuna değinmişlerdir. Okula devamsızlık sorununun çözümünde aile, okul idaresi ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bütün bu nedenlerden dolayı okula geç gelmeyi alışkanlık haline getiren ve devamsızlık problemi bulunan öğrencilerin velileriyle iletişime geçilerek okula gelmeme nedenlerini ortaya koymayı ve sonucunda okula devamını sağlamayı amaçlayan 'öğrencilerimizin takipçisiyiz' projesi işe koşulmuştur.

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin okul devamsızlıkları ve geç gelmelerinin önüne geçilmesini hedefleyen, öğrenci okula gelmediğinde veya geç geldiğinde ilk ders saati içerisinde sistem üzerinden velilerin bilgilendirilmesini sağlayan 'öğrencilerimizin takipçisiyiz' projesinin etkililiği üzerinde veli görüşlerinin alınmasını sağlamak olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizinden bahsedilecektir.

Araştırma deseni

Araştırmada ‘Öğrencilerimizin Takipçisiyiz’ projesi hakkında velilerin görüşlerine başvurulmuştur. Var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi ve değerlendirilmesi söz konusu olduğu için araştırmada nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseninin kullanılması uygun görülmüştür. Durum çalışması, belirli bir durumu meydana getiren ayrıntıları tanımlamak, duruma ilişkin açıklamalarda bulunmak ve durumu değerlendirmek amaçlarıyla kullanılabilir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2010)).

Çalışma Grubu

Nitel araştırma geleneğine uygun olarak tasarlanan bu araştırmada çalışma grubu olarak projenin yürütüldüğü Tokat ili merkezi bir ortaokulun öğrenci velileri seçilmiştir. Araştırmacılardan ikisinin var araştırmanın yapıldığı okulda çalışıyor olması, projenin daha sağlıklı bir biçimde yürütülmesi ve değerlendirilebilmesi açısından önemli olduğu için bu okul projenin gerçekleştirildiği ve değerlendirildiği pilot okul olarak seçilmiş ve bu nedenle bu okuldaki verilerle görüşmeler gerçekleştirilerek proje değerlendirilmiştir. Farklı kademelerdeki öğrenci velilerinin görüşlerinin alınmasının, projenin daha sağlıklı değerlendirilebilmesi açısından önem arz edeceği düşünülerek farklı kademelerden öğrenci velileriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi ortaokul kısmı 5, 6, 7 ve 8. sınıf kademelerini içine almaktadır. Araştırmanın her sınıf kademesinde bulunan velilerin görüşleri alınarak yapılandırılması tercih edildiği için örnekleme maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmış ve her kademedeki beşer öğrenci velisi olmak üzere toplam 20 veli ile görüşmeler yapılmıştır. Velilerin 13’ü bayan 7’si erkeklerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak velilerin uygulama hakkındaki görüşleri, uygulamadaki üstün yönler ve sınırlılıklar, uygulamanın geliştirilebilmesi için önerileri kapsayan 5 soruluk yarı-yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmıştır. Görüşme formunun kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların belirli ifadelerde düzeltmeler yapmasının ardından görüşme foruna son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Veri analizi

‘Öğrencilerimizin Takipçisiyiz Projesi’ okula devamsızlık yapan öğrencilerin hemen tespit edilmesi ve velilerin bilgilendirilmesini içeren bir projedir. Okul müdür ve müdür yardımcısı tarafından yapılandırılan projede, okul rehber öğretmeni ilk ders saatinin 10 dakikası içerisinde bütün sınıfları gezerek hangi öğrencilerin okulda bulunmadığını tespit etmekte ve öğrenci velilerini arayarak öğrencinin okulda bulunmadığını ve bunun nedenlerini sormaktadır. Devamsızlık problemini sürekli yaşayan öğrencilerin velileriyle bu problemin neden kaynaklandığı hakkında görüş alışverişi yapılmakta, gerekirse öğrenci, veli ve

öğretmenlerin bir araya geldiği bir toplantı ile bu sorun ve çözüm öneri hakkında görüşülmektedir. Bu yolla öğrencinin neden okula devam etmek istemediği en erken bir biçimde keşfedilebilmekte ve gerekli önlemler alınmaktadır. Bu süreç içerisinde rehber öğretmenin bütün sürece dâhil olması sayesinde öğrenci-öğretmen veya öğrenci-veli çatışmalarının da önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Araştırmada verilerin toplanması sürecinde özellikle devamsızlık problemi olan öğrenci velileriyle irtibata geçilmesi proje hakkında değerlendirme yapılmasının sağlanması için uygun görülmüştür. Bu velilere telefon açılarak görüşme talebinde bulunulmuş, her sınıf kademesinden 5 gönüllü veli ile görüşmeler velinin belirlediği gün ve saatlerde okul binasında yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler velilerin izni alınarak kayıt altına alınmış ve daha sonra yazılı doküman haline getirilmiştir. Veriler, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanması anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

BULGULAR

Velilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda kategoriler 'uygulama hakkındaki genel görüşler', 'uygulamanın olumlu yönleri', 'uygulamanın sınırlılıkları' ve 'uygulama ile ilgili öneriler' şeklinde belirlenmiştir.

Uygulama Hakkındaki Genel Görüşler

Velilerin uygulama hakkındaki genel görüşlerinin alınması için proje velilere kısaca hatırlatılmış ve ardından 'Öğrencilerimizin Takipçisiyiz' projesi hakkında ne düşünüyorsunuz?' sorusu yöneltilmiştir. Velilerin tümü uygulamadan memnun olduklarını beyan etmişlerdir. Okul tarafından öğrenci takibinin yapılması ve öğrencinin okul devamı konusunda velilerin bilgilendirilmesi velilerin okula olan güvenini artırmakta ve velinin öğrencisini okula gönderdikten sonra rahat hissetmesini sağlamaktadır. Velilerin proje uygulamasına yönelik genel görüşleriyle ilgili ifadelerine örnek aşağıdaki gibidir.

'Bilgilendirme yapılmasından memnunuz. Çünkü okula gelip gelmediğini öğrenmek hakkımız. Çocuğın nerede ne yapacağı bilinmez.' (V4)

'...çok memnunuz için rahat.' (V9)

'Benim çocuğum okula bir gün geç kaldı. Sebebi ise uyunmamasıydı. Aynı gün okul idaresinden arandım. Ben bir veli olarak bu durumdan çok memnunuz kaldım. Okul idaresinin beni arayarak bilgilendirme yapması, okulda öğrencilerin sıkı bir şekilde takip edildiği, okulumuzda disiplin olduğu izlenimini yarattı.' (V11)

Uygulamanın Olumlu Yönleri

Velilere yöneltilen bir diğer soru projenin olumlu yönlerinin tespit edilmesini sağlamak amacıyla “Öğrencilerimizin Takipçisiyiz” projesinin etkililiği ve verimliliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce bu projenin olumlu yönleri nelerdir?’ soruları olmuştur. Bu sorulara verilen yanıtlar aşağıdaki şekilde kodlanmıştır.

Devamsızlık ve geç kalma sorunlarına çözüm: Veliler, öğrencilerimizin takipçisiyiz projesinin hem kendi öğrencileri açısından hem de okul açısından çok faydalı bir uygulama olduğundan, özellikle bu uygulamanın sürdürülmesi halinde öğrencilerin devamsızlık ve geç kalma problemlerinin çözülebileceğinden bahsetmişlerdir.

Devamsızlık ve geç kalmaların azalmasını sağlayacaktır.’ (V15)

Tehlikelere karşı alınmış önlem: Velilerin birçoğu yapılan uygulamanın öğrencilerin karşılaşabileceği olası tehlikelere karşı bir önlem niteliğinde olduğunu belirtmektedirler. Nitekim öğrenci okula gelmediği zaman içerisinde velisinden habersiz farklı yerlerde bulunup farklı alışkanlıklar edinmesi mümkün olabilmektedir. Ayrıca öğrenci okula gelirken hastalık, kaza gibi durumlarla da karşılaşabilmektedir. Okul idaresi öğrencinin okulda bulunup bulunmadığı konusu hakkında bilgilendirme yaptığında veli öğrencisinin nerede olduğunu araştırabilecektir. Veliler bu bilgilendirmeler sayesinde öğrencilerinin okul-veli işbirliği sağlanarak olumsuz alışkanlıklar edinmelerinin önüne geçebileceklerinden ve olumsuz durumlara karşı anında müdahale edilebileceklerinden bahsetmişlerdir.

‘Olumsuz ve zararlı alışkanlıklar genellikle okul saatlerinde ama okul dışında ortaya çıktığı için zararlı alışkanlıkların önüne geçilebilir.’ (V10)

‘Yanlıların önüne bir an önce geçilmesi açısından iyi’ (V12)

Okula olan ilginin tespiti: Velilere göre uygulanan proje, öğrencilerin okula karşı ne kadar ilgili olduklarının da bir göstergesi niteliğinde olabilmektedir. Devamsızlık yapan veya okula geç gelmeyi alışkanlık haline getiren öğrencilerle hem okul idaresi hem veliler görüşerek bu durumun nedenlerini araştırıp, okula karşı olumsuz tutumu olan öğrencileri tespit edebilecek ve okul ile ilgili sorunlar yaşayan öğrencilerin yaşadıkları sorunlara çözüm önerileri geliştirebileceklerdir.

‘Çocuğun okula ilgisi olup olmadığının tespit edilmesi için güzel bir adım...’ (V6)

Öğrencinin dikkatli davranması: Velilere göre öğrencilerin devamsızlığı veya okula geç kalmasıyla ilgili bilgilendiriliyor olmaları, öğrencilerin devam konusunda daha dikkatli davranmalarını sağlayacak ve dersten kaçma, okula gelmeme eğilimi olan öğrenciler için caydırıcı olacaktır. En azından öğrenci, okula gitmediğinde veya geç kaldığında velisini bu durumdan haberdar edecektir.

‘Bence proje sayesinde öğrenciler kendilerine çekidüzen veriyor, devamsızlık yapmamaya çalışıyorlar.’ (V8)

Güven sağlama: Öncelikle veliler, uygulama sayesinde çocuklarının güvende olduğunu bilmenin rahatlığını yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum dolaylı olarak velilerin okula bakış açılarını değiştirmekte, güvenlerini artırmaktadır. Görüşülen birçok veli bu tip uygulamaların genellikle özel

okullarında bulunduğundan, devlet okullarında da böyle uygulamalar yapılmasının okula karşı olumlu tutumlar geliştirmelerini sağladığından ve güvenlerini artırdığından bahsetmişlerdir.

'Velilerin okula bakış açısı değişmektedir ve güvenleri artmaktadır.' (V11)

'Devlet okullarını yanlış tanımışım. Artık çocuğumun güvenli ellerde olduğuna eminim, teşekkür ederim.'

(V20)

Okul-veli ilişkisinin devamlılığı: Projenin olumlu yönlerinden biri de veliler tarafından okul-aile ilişkisinin devamlılığının sağlanması olarak gösterilmiştir. Velilere bu uygulama sayesinde okul ile sürekli irtibat halinde bulduklarını belirtmişler, sık sık okula gelemeyecek olan veliler açısından güzel bir uygulama olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca bu durumun öğretmen-öğrenci-aile üçgeninde doğru bir iletişim sağlanmasına zemin hazırlamaktadır.

'Ailelere bilgi verilmesi öğretmen-öğrenci-aile üçgeninde doğru iletişim sağlayacaktır diye düşünüyorum.'

(V8)

Uygulamanın Olumsuz Yönleri

Projenin ne gibi sınırlılıklar içerdiğinin tespit edilmesi amacıyla velilere 'Sizce 'Öğrencilerimizin Takipçisiyiz' projesinin olumsuz yönleri var mıdır? Varsa nelerdir?' soruları yöneltilmiştir. Sınırlılıkları aşağıda şekilde kodlamak mümkündür.

Görüşmelerin telefon aracılığıyla olması: Velilerden biri öğrenci devamsızlık yaptığında veya geç geldiğinde telefonla haber verilmesi yerine öğretmenin veliyi okula çağırarak yüz yüze görüşmesinin daha faydalı olacağını düşünmektedir. Bu durumu kendisi aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

'Telefonla değil de öğretmen ile velinin birebir konuşması daha iyi olacaktır. Bunun için gün belirlenebilir.'

(V8)

Öğrenciler açısından güvensizlik hissi yaratması: Bir diğer veli ise böyle bir uygulamanın öğrencilerde kendilerine güvenilmediği hissini yaratabileceğinden bahsetmiştir. Her devamsızlığında veya okula geç gelme durumunda öğrencinin ailesinin aranması öğrencinin 'Okulum veya öğretmenlerim bana güvenmiyor mu?' sorusunu sormasına neden olacaktır.

Çok düşük bir ihtimal de olsa öğrencilerde okul idarecimiz ve öğretmenlerimiz bize güvenmiyor duygusu

oluşabilir. Bunun haricinde bir olumsuzluk olacağına inanmıyorum. (V11)

Velilerin proje hakkındaki olumlu görüşleri ve sınırlılıklarının daha net bir biçimde görülmesi adına bu görüşler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Velilerin proje hakkındaki olumlu ve olumsuz görüşleri

Projenin olumlu yönlerine ilişkin görüşler	Projenin olumsuz yönlerine görüşler
Devamsızlık ve geç kalma sorunlarına çözüm	Görüşmelerin telefon aracılığıyla olması
Tehlikelere karşı alınmış önlem	Öğrenciler açısından güvensizlik hissi yaratması

Okula olan ilginin tespiti
Okula olan güveni artırma
Okul-veli ilişkisinin devamlılığını sağlama

Uygulama ile İlgili Öneriler

Son olarak velilere uygulamanın daha fazla geliştirilebilmesi için önerilerini almak amacıyla “Öğrencilerimizin Takipçisiyiz” projesinin daha iyi bir şekilde yürütülebilmesi veya daha iyi projeler ortaya konulabilmesi için yapılabilecekler sizce nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Velilerin görüşleri doğrultusunda öneriler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Normal öğretime geçiş: Proje uygulamasının yapıldığı okul, ikili öğretim sistemi ile eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmektedir. Veliler, bu öğretim sisteminin öğrencilerin yapısına uygun olmadığını, özellikle ‘sabahçı’ olarak nitelendirilen öğrencilerin çok erken saatlerde okulda bulunma zorunluluğu nedeniyle zorluklar yaşadığını ve okula devamsızlık veya geç gelmelerin arttığını vurgulamışlardır. Devamsızlık veya geç gelmelerin en büyük nedenlerinden biri bu sistem olarak görülmektedir ve bir an önce ikili öğretimden normal öğretime geçişin sağlanması önerilmektedir.

‘Çocuğum ikili öğretimden hiç memnun değil. Uykusunu alamadan okula gidiyor. Bazen uyanamıyor, geç kalıyor. İkili öğretimden normal öğretime geçilebilir.’ (V12)

Öğrencinin ve velinin teşvik edilmesi: Devamsızlık yapmayan veya okula geç gelme alışkanlığı bulunmayan öğrencilerin her ayın sonunda bayrak törenlerinde onurlandırılması veya velilerine sembolik ödüller verilmesinin bu problemi aşmak için farklı bir çözüm olabileceği veliler tarafından dile getirilmiştir.

‘Okula gelme konusunda devamsızlık yapmamış ve geç gelmemiş öğrenciler her ayın sonunda bayrak törenlerinde onore edilebilir. Velileri sembolik olarak ödüllendirilebilir.’ (V6)

Öğrenciyi okulda tutacak etkinlikler: Velilerin bir kısmı, öğrencinin okulda kalması için öncelikle okulu sevmesi gerektiğine inanmaktadır. Öğrenciye okulu sevdirmek için çeşitli etkinliklerle mümkün olmaktadır. Öğrencilere hem okul binası içinde hem dışında farklı etkinlikler sunmak devam sorununun aşılmasını sağlayacaktır.

‘Öğrenciyi okulda tutacak etkinliklere daha çok yer verilmelidir. Öğrenci bu şekilde zorla değil okula seyerek ve isteyerek gelecektir.’ (V18)

Farklı problemlerin çözümü için uygulanması: Velilere göre ‘Öğrencilerimizin Takipçisiyiz’ projesi okul idaresi ve öğretmenlerin birlikte koordineli bir şekilde çalışmalarını sağlamakta ve öğrenciler açısından faydalı olmaktadır. Velilerin birkaçı projenin işe yarıyor olmasından yola çıkarak bu tür projelerin kılık-kıyafet, okula telefon getirme gibi farklı sorunların çözümünde de uygulanabilirliğinden bahsetmişlerdir.

‘Projenin öğrencilerimize faydalı olduğunu görüyorum. Benzer projeler kılık-kıyafet, telefon getirme gibi diğer hususlarda da uygulanabilir.’ (V16)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin okul devamsızlıkları ve geç gelmelerinin önüne geçilmesini hedefleyen 'öğrencilerimizin takipçisiyiz' projesi; okula geç gelen veya gelmeyen öğrenci velilerine, dersin başladığı ilk saat içerisinde telefon edilmesi ve bilgilendirilmesini içeren bir projedir. Okula geç gelme veya devamsızlık problemlerinin çözümünde telefon görüşmelerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Nitekim McConnell ve Kubina (2014) gerçekleştirdikleri çalışmalarında okula devam konusunda ailelerle iletişim yolları arasında okul ekranlarından yararlanarak velilerin öğrencileri takip etmelerini sağlama, aile ile düzenli toplantılar gerçekleştirme ve telefonla görüşme gibi yöntemlerin bulunduğunu, ancak en yaygın olarak kullanılan yöntemin telefonla görüşme olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma ile gerçekleştirilen bu projenin etkililiği üzerinde veli görüşlerinin alınmasını amaçlanmış ve genel olarak velilerin uygulamadan memnun oldukları tespit edilmiştir. Öğrencinin okul idaresi tarafından takip ediliyor olması velilerin okula güvenini artırmakta ve öğrencilerini okula rahat bir şekilde göndermelerini sağlamaktadır. Öğrencinin okul idaresi veya velinin haberi olmadan okula devamsızlık yapması anlamına gelen okulu asma (truancy) davranışı yaygın öğrenci davranışlarından biridir (Mallett, 2016; Rocque, Jennings, Piquero, Ozkan ve Farrington, 2017; Wallace, 2017). Veliler, bu proje sayesinde öğrencilerinin habersiz bir biçimde devamsızlık yapılmasının önüne geçileceğini bildikleri için okula güvenleri artmaktadır.

Veliler projenin olumlu yönlerinden sıklıkla bahsetmişler ve projenin devamsızlık ve geç gelme problemlerine çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca olumsuz ve zararlı alışkanlıkların genellikle okul saatleri içinde ancak okul dışında meydana geldiği gerçeğinden yola çıkarak tehlikelere karşı önlem niteliğinde olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencinin ailesinden veya okul idaresinden habersiz okula gitmiyor veya geç kalıyor olması okula karşı ilgisizliğinin de bir göstergesi olabilmektedir. Devamsızlığı az olan öğrencilerin okula ilişkin tutumlarının fazla olanlara oranla daha olumlu olduğu bilinmektedir (Adıgüzel ve Karadaş, 2013; Balkis, Arslan ve Duru, 2016; Makarova ve Herzog, 2013). Bu durumdan yola çıkarak okul idaresinin devamsızlık veya geç gelme durumlarını hemen tespit ediyor olması, bu problemlerin altında yatan sebeplerin de bir an önce tespit edilmesini, öğrenci okula karşı olumsuz tutum içinde veya ilgisiz ise bu sorunun çözümü için gerekli önlemler alınmasını sağlayacaktır denilebilir. Nitekim Şimşek ve Katutaş (2012) Şanlıurfa ili örneğinde gerçekleştirmiş oldukları çalışmalarında okuldaki idareci ve öğretmenlerin öğrencilerle ilgilenme derecelerinin azalması durumunda devamsızlık ve geç gelme problemlerinden de öte öğrencilerde okulu bırakma eğiliminin meydana gelebileceği gerçeğinden bahsetmişlerdir. Ayrıca okul reddi sosyal, duygusal ve eğitimsel açıdan kalıcı etkiler yaratabilecek olması nedeniyle üzerinde durulması gereken bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Bahalı ve Yolga-Tahiroğlu, 2010; Kearney ve Bensaheb, 2006). Bu ve benzeri projelerle öğrenciyle ilgilenmek, farklı problemlerin önüne geçilmesini sağlayacaktır. Ayrıca okul idaresi tarafından takip edildiğini bilen öğrenci devamsızlık ve geç gelme konusunda daha dikkatli

davranacak, davranışlarında düzelmeler meydana gelebilecektir. Bunun dışında okul-aile işbirliğinin sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmesi ve ailelerin okula devam konusunda bilgilendirilmesi üzerinde önemle durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Aküzüm, Yavaş, Tan ve Uçar, 2015; Şanlı Kula ve Yıldız, 2014). Nitekim gerçekleştirdiği çalışmasında Sheldon (2007), okul, aile ve toplumun işbirliği içerisinde olmasının öğrencinin okula devamlılığını artırdığından bahsetmiştir. çalışmasında Velilere göre uygulamada olan proje, okul-aile işbirliğinin sağlanmasında da büyük bir yere sahiptir ve devam ettirilmesi gerekmektedir.

Projede öğrencisi devamsızlık yapan veya okula geç gelen velinin aynı sabah telefonla aranması ve konu hakkında bilgilendirilmesi söz konusudur. Veliler bu uygulamanın telefon aracılığıyla değil de velinin okula çağırılması yoluyla yüz yüze olması gerektiğini beyan etmişlerdir. Ancak bu durumun sürekli hale gelmesi halinde velinin her gün okula davet edilmesi mümkün olmayacaktır. Öğrencinin sürekli takip edilmesi ve geç gelme ve devamsızlıklarında ailesine haber verilmesinin öğrencide okul idaresine ve öğretmenlerine karşı güvensizlik hissi yaratabileceği de veliler tarafından ifade edilmiştir. Bu durumun çözümü için okul idaresinin belli aralıklarla öğrencilerle toplantı düzenleyip neden böyle bir uygulama yaptıklarını anlatmaları uygun olacaktır.

Son olarak veliler projenin daha iyi bir şekilde yürütülebilmesi için birtakım önerilerde bulunmuşlardır. İlk öneri ikili öğretimden normal öğretime geçişin sağlanmasıdır. Veliler, öğrencilerin ikili öğretim nedeniyle fizyolojilerine uygun olmayacak saatlerde derslere katıldıklarını, bunun da derse ve okula olan ilgiyi azaltabileceğini ve sonucunda devamsızlık ve geç gelme problemlerinin ortaya çıkacağını belirtmişlerdir. İkili öğretim yapılan okullarda tam gün eğitime geçilmesinin gerekliliği yapılan farklı araştırmalarda da öneriler arasında yer almıştır (Özbaş, 2010). Bu nedenle bu konu üzerinde gerekli çalışmaların yapılarak okullarda normal eğitime geçişin sağlanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra veliler, devamsızlık ve geç gelme problemi olmayan öğrenci ve velilerin belirli aralıklarla ödüllendirilmesinin hem bu öğrenci ve velileri teşvik edeceği hem de diğer öğrenci ve velilere örnek olacağını düşünmektedirler. Bir diğer öneri ise öğrenciye okulu sevdirecek, okulda kalmasını sağlayacak etkinliklerin yer verilmesidir. Altınkurt (2008) yaptığı çalışmasında öğrencilerin yarısının boş derslerde ya da öğle aralarında okulda yeterince sosyal etkinlik olmaması nedeniyle öğrencilerin devamsızlık yapıyor olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Nitekim öğrencinin okulda bulunmayı bir zorunluluk olarak görmesi yerine isteyerek okulda bulunması ve etkinliklere katılması istendik davranış değişikliğinin daha kolay bir şekilde oluşturulmasını sağlayacaktır. Bu projenin okula telefon getirme, kılık kıyafet ile ilgili problemlerin çözümünde de uygulanabilirliği bir diğer öneri arasında yer almıştır.

'Öğrencilerimizin Takipçisiyiz' projesi hala devam etmekte olup velilerin olumlu görüşlerinin yanı sıra öğrencilerin özürsüz devamsızlıklarında azalma olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencinin okula devamı ile akademik başarısı arasında da ilişki olduğu yapılan farklı araştırmalarda tespit edilmiştir (Altınkurt, 2008;

Rençber, 2012). Hem güvenli bir okul olmak hem de öğrenci başarısını artırmak adına bu uygulamanın diğer okullarda da uygulanması veya devamsızlık ve geç gelmeyi önlemeye yönelik farklı projelerin ortaya konması ve etkililiğinin tespit edilmesi öğrencilerin bu problemlerinin çözümü için faydalı olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Aküzüm, C., Yavaş, T., Tan, Ç. ve Uçar, M. B. (2015). İlköğretim kurumu öğrencilerinin devamsızlık ve okul terki nedenleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 167-192.
- Adıgüzel, A. ve Karadaş, H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okula ilişkin tutumlarının devamsızlık ve okul başarıları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 49-66.
- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Bahalı, K. ve Yolcu-Tahiroğlu, A. (2010). Okul reddi: Klinik özellikler, tanı ve tedavi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(3), 362-383.
- Balkıs, M., Arslan, G. ve Duru, E. (2016). The school absenteeism among high school students: contributing factors. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 16(6), 1819-181
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (6.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dube, S. H., ve Orpinas, P. (2009). Understanding excessive school absenteeism as school refusal behavior. *Children & Schools*, 31(2), 87-95.
- Guinan, M., McGuckin, M., ve Ali, Y. (2002). The effect of a comprehensive handwashing program on absenteeism in elementary schools. *American Journal of Infection Control*, 30(4), 217-220.
- Hoşgörür, V. ve Polat, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin okula devamsızlık nedenleri (Söke ilçesi örneği). *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 25-42.
- Kearney, C. A. (2008). School absenteeism and school refusal behavior in youth: A contemporary review. *Clinical Psychology Review*, 28(3), 451-471.
- Kearney, C. A., ve Bensaheb, A. (2006). School Absenteeism and School Refusal Behavior: A Review and Suggestions for School-Based Health Professionals. *Journal of School Health*, 76(1), 3-7.
- Makarova, E. ve Herzog, W. (2013). Hidden school dropout among immigrant student: a cross-sectional study. *Intercultural Education*, 24(6), 559-572.
- Mallett, C. A. Truancy: It's not about skipping school. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 33, 337-347.
- McConnell, B. M. ve Kubina, R. M. (2014). Connecting with families to improve students' school attendance: A review of the literature. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 58(4), 249-256, DOI: 10.1080/1045988X.2013.821649
- Özbaş, M. (2010). İlköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 32-44.
- Rençber, B. A. (2012). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 191-198.
- Rocque, M., Jennings, W. G., Piquero, A. R., Ozkan, T. ve Farrington, D. P. (2017). The Importance of School Attendance: Findings From the Cambridge Study in Delinquent Development on the Life-Course Effects of Truancy. *Crime and Delinquency*, 63(5) 592-612.

-
- Sheldon, S. B. (2007). Improving student attendance with school, family, and community partnerships. *The Journal of Educational Research*, 100(5), 267- 275
- Sheldon, S. B. ve Epstein, J. L. (2004). Getting students to school: using family and community involvement to reduce chronic absenteeism. *School Community Journal*, 14, 39-56.
- Silverstein, M. D., Mair, J. E., Katusic, S. K., Wollan, P. C., O'Connell, E., ve Yunginger, J. W. (2001). School attendance and school performance: A population-based study of children with asthma. *The Journal of Pediatrics*, 139(2), 278-283.
- Şanlı Kula, K. ve Yıldız, M. (2014). İlköğretim okulu 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ile cinsiyet ve sınıf düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 251-266.
- Şimşek, H. ve Şahin, S. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde okulu bırakma eğilimi ve nedenleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41-72.
- Wallace, C. M. (2017). *Parent/guardian perspectives on chronic absenteeism and the factors that influence decisions to send their children to school*. (Dissertation Thesis). Pittsburg: University of Pittsburg.